

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/86/2012
Identifikačné číslo spisu:	3011200645
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:3011200645.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľov: 1/ Ing. S. U., rodená D. r.č. XXXXXX/XXXX, trvale bytom P., Q., občan Slovenskej republiky a 2/ T. D., r.č. XXXXXX/XXXX., trvale bytom W., Q., občan Slovenskej republiky, obaja zast.: JUDr. Alíz Szücs, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Ul. Eötvösova č. 7, 945 01 Komárno, proti odporcovi: Obvodný pozemkový úrad v Trenčíne, so sídlom námestie Sv. Anny č. 7, 911 50 Trenčín, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 13. marca 2012 č. k. 24Sp/12/2011-26, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 13. marca 2012 č. k. 24Sp/12/2011-26 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. H/2011/00048-8/OVE zo dňa 27.07.2011 (č.l. 8) odporca ako prvostupňový správny orgán príslušný podľa § 9 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 229/1991 Zb.“) a v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) rozhodol tak:

1. že navrhovatelia ako oprávnené osoby nespĺňajú podmienky uvedené v § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. na navrátenie vlastníctva alebo priznania práva na náhradu za nehnuteľnosti, a to

1.1. v k.ú. W. P. vedené v pozemnoknižných vložkách (ďalej „PKV“) č. 465 a č. 759,

1.2. v k.ú. B. na nehnuteľnosti vedené v PKV č. 4, 7, 21, 24, 27, 39, 46, 50, 59, 65, 69, 78, 97, 111,

ako aj 211,

1.3. v k.ú. A.-R. na nehnuteľnosti vedené v PKV č.279 a

1.4. v k.ú. M. na nehnuteľnosti vedené v PKV č. 264, 295, 298, 299, 600, 649, 651, 677,

na ktoré si uplatnila nárok L. Q., bytom F., Q. v zastúpení JUDr. Jozefom Bičanom, M. Bela č. 80, Trenčín na bývalom Pozemkovom úrade v Trenčíne dňa 30.12.1992.

2. Vo svojom rozhodnutí odporca ďalej uviedol, že návrh na vydanie nehnuteľností si pôvodne v zákonnej lehote uplatnila uvedená pani L. Q.. Nakoľko jej žiadosť nebola úplná, tak ju Pozemkový úrad Trenčín už dňa 16.03.1993 vyzval na predloženie dohody o vydaní nehnuteľností s povinnou osobou a upozornil ju na doklady, ktoré má k dohode predložiť. Neskôr Okresný úrad Trenčín dňa 14.07.2000 ju opäť vyzval prostredníctvom jej právneho zástupcu na predloženie dohody a keďže ten nereagoval, vyzval dňa 03.10.2000 priamo pani Q. na doplnenie podania.

3. Táto v priebehu reštitučného konania zomrela a do konania vstúpili navrhovatelia ako jej závetní dedičia, ktorých odporca vyzval na doplnenie a zároveň prerušil konanie. Dňa 29.06.2011 ich právna zástupkyňa požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dokladov a oznámila, že výzvu oprávnenej osoby na vydanie nehnuteľností adresovanú povinnej osobe nemá k dispozícii a nemôže ju predložiť s tým, že identifikáciu parciel ako podklad pre výzvu povinnej osobe nemá k dispozícii.

4. Ďalej navrhovateľ poukázal na to, že uplatnenie nároku je samostatný právny úkon oprávnenej osoby, ktorý nemá účinky začatia konania a správne konanie je začaté dňom, keď správny orgán dôjde dohoda oprávnenej a povinnej osoby o vydaní nehnuteľností spolu s návrhom na schválenie alebo s návrhom na rozhodnutie o vlastníctve, ak k dohode nedošlo podľa § 9 zák. č. 229/1991 Zb. Avšak v danom prípade neboli splnené podmienky citovaného ustanovenia § 9 ods. 1, nakoľko oprávnená osoba nevyzvala povinnú osobu v lehote stanovenej zákonom na vydanie nehnuteľností.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

5. Proti tomuto rozhodnutiu odporcu podali navrhovatelia v zastúpení advokátkou na Krajský súd v Trenčíne opravný prostriedok z 30.08.2011 (č.l. 4) cestou odporcu. Prostredníctvom uvedeného opravného prostriedku sa domáhali zrušenia vydaného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Namietali, že pôvodná vlastníčka si riadne a včas uplatnila nárok a keďže 13.01.1999 zomrela, nemohla prevziať výzvu správneho orgánu zo dňa 14.08.2000.

6. Ďalej vyslovili nesúhlas s právnym záverom odporcu o nesplnení podmienok uvedených v § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb., keďže uvedený zákon neobsahuje ustanovenie o preklúzii práva pre prípad nepredloženia dohody o vydaní nehnuteľností. Podľa navrhovateľov, ak k dohode nedôjde, má správny orgán rozhodnúť vo vlastnej právomoci postupom podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb., ale súčasne zdôraznili, že odporca doteraz rozhodnutie nevydal.

7. Tiež navrhovatelia zdôraznili, že pani L. Q., ktorá uplatnila nárok v posledný deň lehoty, nemohla vyzvať povinnú osobu na vydanie nehnuteľností, pretože jej príslušný správny orgán nevyhotovil identifikáciu parciel, čo jej bolo oznámené prípisom z 28.08.2006.

Na uvedenom základe navrhovatelia vyslovili záver, že odporca oprel rozhodnutie o nemožnú právnu skutočnosť, t.j. takú, ktorú oprávnené osoby nedokázali splniť - vid' že nepredložili dohodu o vydaní nehnuteľností bez identifikácie parciel.

8. Krajský súd postupom podľa § 2501 a nasl. O.s.p. preskúmal napadnuté rozhodnutie a postup, ktorý mu predchádzal v rozsahu dôvodov odvolania bez pojednávania podľa § 250f ods. 2 O.s.p., čo nie je v rozpore s verejným záujmom a dospel k záveru, že rozhodnutie je v súlade so zákonom, a postupom podľa § 250q ods. 2 O.s.p. ho potvrdil.

9. S odkazom na ustanovenia § 9 ods. 1, 2 a 4 zák. č. 229/1991 Zb. krajský súd zdôraznil, že predmetom preskúmania je rozhodnutie odporcu o nevydaní nehnuteľností, konkrétne uvedených vo výroku rozhodnutia o nepriznaní náhrady pre nesplnenie podmienok uvedených v ustanovení § 9 ods. 1

zák. č. 229/1991 Zb.

Vychádzajúc z administratívneho spisu, krajský súd konštatoval, že právna predchodkyňa navrhovateľov ako oprávnená osoba po pôvodných vlastníkoch si v zákonnej lehote uplatnila reštitučný nárok, ale neobjasnila zásadnú skutočnosť, či vyzvala povinnú osobu na vydanie nehnuteľností.

10. V súvislosti s uvedeným krajský súd poukázal najmä na to, že hoci právny zástupca bol správnym orgánom listom zo 16.03.1993 vyzvaný, tak požiadavku predložiť dohodu o vydaní nehnuteľností s povinnou osobou právny zástupca nesplnil. Rovnako nereagoval ani na výzvu zo 14.07.2000 a nasledujúca výzva z 03.10.2000 sa vrátila od oprávnenej osoby s poznámkou doručovateľa „neznáma“. Následne bolo odporcom zistené, že pani L. Q. zomrela dňa XX.XX.XXXX, a preto do reštitučného konania ako oprávnené osoby vstúpili navrhovatelia. Navrhovatelia taktiež dohodu s povinnou osobou nepredložili, napriek výzve i osobným kontaktom so správnym orgánom.

11. Krajský súd preto po vykonanom prieskume konštatoval, že postup odporcu aj jeho rozhodnutie je v súlade so zákonom. Pre krajský súd bolo nepochybné splnenie podmienky podať žiadosť v zákonnej lehote, avšak hmotnoprávnu podmienku, t.j. predložiť dohodu s povinnou osobou, alebo dôkaz o tom, že napriek výzve oprávnenej osoby na vydanie nehnuteľností k tejto dohode nedošlo, podľa krajského súdu nesplnila.

K tomu krajský súd dodal, že ak by pani L. Q. s uplatnením nároku predložila aj výzvu pre povinnú osobu, odporca resp. predchádzajúce správne orgány by čakali na predloženie dohody. Po predložení dohody, ktorá podlieha schváleniu správnym orgánom v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb., následne začne správne konanie, pretože sa dohoda schvaľuje rozhodnutím.

12. Po pripustení postupu, ak by k dohode vôbec nedošlo, krajský súd odkázal na ustanovenie § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb., t.j. odporca rozhoduje o vlastníctve oprávnenej osoby, čo podľa krajského súdu potvrdzuje záver, že rozhodnutiu o vlastníctve musí predchádzať preukázanie, že k dohode nedošlo.

Pre krajský súd je nepochybné, že v prejednávanej veci aj námietky v odvolaní svedčia o tom, že oprávnené osoby (t.j. ani pani L. Q., ani navrhovatelia) nikdy nevyzvali povinnú osobu na vydanie nehnuteľností, a teda má krajský súd preukázaný taký skutkový stav, že oprávnené osoby nesplnili podmienky pre to, aby o vlastníctve mohol rozhodovať odporca.

13. V súvislosti s uvedeným krajský súd zdôraznil to, že zák. č. 229/1991 Zb. o pôde nepozná žiadnu výnimku zo splnenia tejto podmienky, ale ani samotný zákon, resp. odporca neuvádzajú, že dochádza k preklúzii práva, a preto takúto námietku navrhovateľov, vznesenú v uvedenom duchu, označil krajský súd za nedôvodnú.

14. Nakoľko krajský súd dospel po vyhodnotení jednotlivých námietok navrhovateľov, že títo neuvádzajú žiadne relevantné dôkazy, ktorými by vyvrátili závery odporcu, a preto označil námietky oprávnených osôb za nedôvodné, krajský súd na ne neprihliadol a napadnuté rozhodnutie ako zákonné potvrdil.

III.

Odvolanie navrhovateľov; stanoviská

A)

15. Vo včas podanom odvolaní zo 07.05.2012 (č.l. 28) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne namietali, že vykonali všetko potrebné v záujme zistenia povinných osôb, menovite v záujme získania identifikácie parciel, nakoľko jedine z týchto dokladov príslušnej správy katastra je možné podľa mienky navrhovateľov pripraviť a zaslať výzvu na vydanie povinnej osobe, resp. povinným osobám.

16. Ďalej zdôraznili, že súd prvého stupňa neprihliadol na ich odvolacie dôvody, popísané v časti IV. návrhu na preskúmanie rozhodnutia, ani na obsah odpovede Katastrálneho úradu v Trenčíne, z ktorej časť takto citovali: „Až na základe posúdenia týchto dokladov požiada priamo PÚ od SK v Trenčíne o

identifikáciu parciel...“.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhovateľa dospeli k záveru, že úradný doklad potrebný na

- zistenie povinnej osoby a

- zaslanie výzvy na vydanie majetku podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb.

na to príslušný orgán štátu odmietol vydať.

17. V súvislosti s uvedeným navrhovateľa poukázali na ustanovenia § 1 a 3 Správneho poriadku, ktoré im však hore uvedeným postupom štátnych orgánov odňalo právo na reštitúciu z dôvodu, že nevyzvali povinné osoby podľa ust. § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. Takýto postup orgánov štátu navrhovateľa identifikovali ako že je v rozpore medzi inými aj s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Protokolu č. 1. k Dohovoru ako aj čl. 12 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

18. Záverom navrhovateľa požiadali o zmenu napadnutého rozsudku krajského súdu tak, že zrušuje napadnuté rozhodnutie odporcu a vec vráti odporcovi na nové konanie.

B)

19. Z vyjadrenia odporcu zo dňa 16.05.2012 (č.l. 36) vyplýva, že zotrváva na svojom doterajšom výklade ustanovenia § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb., podľa ktorého oprávnená osoba zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľností.

V súvislosti s uvedeným odporca zdôraznil, že správne konanie v reštitučnom nároku je začaté dňom, keď správny orgán dôjde dohoda oprávnenej osoby a povinnej osoby o vydaní nehnuteľností spolu s návrhom na jej schválenie (viď § 9 ods. 2), alebo návrh na rozhodnutie o vlastníctve podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb., ak k dohode nedošlo.

20. Práve obsah námietok navrhovateľov svedčí podľa odporcu o tom, že títo nikdy nevyzvali povinnú osobu na vydanie nehnuteľností. Zák. č. 229/1991 Z.z. podľa odporcu nepozná žiadnu výnimku zo splnenia povinnosti žiadateľov vyzvať povinnú osobu.

21. Záverom odporca požiadala odvolací súd, aby rozsudok krajského súdu potvrdil a podanému odvolaniu nevyhovel.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 246c ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) po verejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

23. Najvyšší súd upozorňuje, že podstatou odvolania, ako aj podaného opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľa domáhajú preskúmania rozhodnutia odporcu, je skutková otázka, či podklady zaslané žiadateľmi v reštitučnom konaní boli dostatočné. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

24. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých

právných noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody) v medziach hore načrtnutej otázky.

25. Najvyšší súd na prvom mieste musí zdôrazniť, že základný cieľ zákonodarcu, ktorým sa spravoval pri prijatí zák. č. 229/1991 Zb. s mimoriadnym dopadom na právnu istotu jednotlivcov, je načrtnutý v jeho preambule nasledovnými slovami:

„Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v snahe

- zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989,
 - dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a
 - upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia
- uznieslo sa na tomto zákone“.

26. Z uvedeného ustanovenia preto vyplýva, že úprava vlastníckych vzťahov a prinavrátenie vlastníctva, ktoré bolo v rozhodnom období narušené, oprávneným osobám je hlavnou myšlienkou prijatého zákona. Preto podľa režimu tohto zákona je nutné postupovať, aby vlastníctvo v zákone pomenovanými majetkovými krivdami mohlo byť riadne obnovené bez vzniku ďalších krívd.

Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. v znení platnom v čase vydaného rozhodnutia (t.j. 27.07.2011) nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti.

Podľa § 9 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb. v hore uvedenom znení dohoda podlieha schváleniu pozemkovým úradom formou rozhodnutia vydaného v správnom konaní.

Podľa § 9 ods. 3 zák. č. 229/1991 Zb. v hore uvedenom znení rozhodnutie pozemkového úradu o neschválení dohody preskúma na návrh účastníka súd.

Podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb. v hore uvedenom znení platí, že ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad.

Podľa § 9 ods. 7 zák. č. 229/1991 Zb. v hore uvedenom znení proti rozhodnutiu pozemkového úradu podľa odsekov 4 až 6 možno podať opravný prostriedok na súd.

27. Hlavným argumentom navrhovateľov je ich záver, že príslušný orgán štátu im odmietol vydať úradný doklad potrebný na zaslanie výzvy na vydanie majetku podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb.

Uvedená argumentácia nemá oporu v zákone, s čím sa riadne vysporiadal odporca a čo aj potvrdil krajský súd. Zaslanie výzvy na vydanie majetku podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. je vyslovene v dispozícii osôb, ktoré v zmysle citovaného zákona hodľali požiadať o prinavrátenie vlastníctva a týmto spôsobom musia upozorniť pod sankciou zániku svojho práva na konanie o podanej žiadosti doterajšieho držiteľa o svojom úmysle. Preto bolo celkom oprávnené, že aj v tomto prípade odporca na splnení zákonnej podmienky, t.j. na jej preukázaní, trval. Nakoľko však navrhovatelia uvedenú podmienku nepreukázali, správne krajský súd prieskum napadnutého rozhodnutia uzavrel s tým, že odporca rozhodol v súlade so zákonom.

V.

28. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľmi uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporcu má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je

logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

29. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľov ako aj argumentácie odporcu Najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

30. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešným navrhovateľom právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

31. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava reštitučných vzťahov vychádza z verejnoprávných vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).